

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egyívnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért, minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 32.— negyed oldal ... kor. 8.—
fél oldal ... » 16.— nyolczad oldal » 4.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

A pápa és a magyar katolikus pedagógusok.*

Zarándokoljunk el szent Atyánkhöz!

Róma felé száll ma lelkünk minden gondolata, szívünk legmélyebb érzése, kik igaz bensőséggel ünnepeljük e napon XIII. Leo szentséges Atyánk negyedszázados pápaságának kétezer év folyásában is ritka jubileumát.

Róma felé röpít bennünket a jövő hónapban a robogó vonat, ha Isten is úgy akarja és a szerény javadalmazású tanítók érszénye megengedi. Elzarándokolunk Rómába, hogy a magyar kath. tanítóság hódolatát és ragaszkodását kifejezzük a pápák egyik legnagyobbika előtt, ki a páratlan glóriájú trón magasáról ragyogó szellemének hatalmával meghódította az egész művelt világot.

Ne érjen gáncs bennünket, katolikusokat semmiféle oldalról azért, hogy tekintetünk, érzésünk Róma felé fordul. Szívünk össze van forrva Rómával, nem mint egy idegen nemzet államiságának góczpontjával, hanem mint a pápaság székhelyével.

Róma nekünk, katolikusoknak nem idegen hatalom.

Az egyház isteni alapítójának, Jézus Krisztusnak mindenható akarata a pápaságot tette azon sziklavá, melyen egyházának időtlen-időig állania kell, viharokban és szélesendben egyformán, rendületlenül. Kétezer év fanatizmusa és gyűlölete ezt a sziklát próbálta széttördelni, hogy fölötte összeomoljék az egyház.

Nincs intézmény széles e világon, melyet oly rémitő támadások, folytonos ostromok értek volna, mint a milyeneket átélt a pápaság. Harmincz halálraitelt nyitja meg a pápák fényes

dinasztiáját. A bakók kezei alatt elvérzettek után következőknek is bőven kijutott a megpróbáltatásokból. Sokan fogságba hurczoltattak vagy számkivetésbe mentek, másokra megaláztatások, metsző keservek és mérhetetlen erőszakoskodások zúdultak szakadatlanul. Útjuk a Kálvária útja volt, mint az édes Üdvözítőé.

Mégis az idő meg nem örölte, ellenséges hatalom el nem pusztíthatta a pápaságot, mert isteni kéz alapította, mert a pápaság nélkül nincs egyház. Róma a katolicizmus középpontja. Innen sugárzik ki a vallási élet minden melege és ereje. A ki e középpont körén kívül esik, az kívül esik az egyházon. «A hol Péter, ott az egyház.» A hol nincs Péter, ott nincs egyház.

Az egyház isteni alkotmányán emberi kéz semmit sem változtathat.

Az egyház isteni szervezete szerint tehát: katolikus hívő és pápa oly szoros egységben élnek, mint a hogy az élő fán a lombok és a törzs nem lehetnek elválya egymástól. A ki Rómától elzárja szívét, lelkét, az lehet deista, atheista, mohamedán, mormon vagy bármiféle felekezeti, de nem lehet katolikus. A falevél nem szakadhat el a törzstől, mert elszárad; a katolikus ember nem szakadhat el a pápától, mert megszűnt katolikus lenni.

A vallásszabadság mai híres korszakában tehát valóságos anakronizmus: azért hibáztatni bennünket, hogy mi a mi hitelveink szerint akarunk háborítatlanul élni és a legszentebb kötelekben maradni Rómával.

Mi vagy létezőnk a pápával belső összeköttetésben, vagy megszűnünk katolikusok lenni.

Róma nekünk nem idegen hatalom. Nem kisebb ember mondta ezt, mint az a nagy diplomata, a híres vaskanczellár, Bismarck, a ki érczkarjával valamikor ugyanesak ostromolta az egyházat és a ki épen ezért ebben a kérdésben nem vádolható elfogultsággal. Ez a nagy elme a kuturharcz árán megértvén: mi a katolicizmus és benne a pápa, így szólott: «Ha én katolikus volnék, nem tekinteném a pápaságot valami kül-

* Beszéd, melyvel a Magyar Kath. Tanítók Országos Bizottságának 1902 szept. 15-én Mil. Leo szentséges Atyánknak 25 éves pápasága jubileumát ünneplő gyűlést megnyitotta dr. Steinberger Ferencz, nagyváradi apátanónok, a bizottság elnöke.

földnek. Németország katolikusainak a pápaság bizonyára nem valami külföldi intézmény.»

Az állam mindenhatóság és a nemzeti függetlenség eme legtipikusabb személyesítőjének nyilatkozata után elmúlhatnának, azok, a kik az állam szuverenitásra való feltékenységükben untalan szemünkre vetik a föléjük idegennek minősített hatalommal való érintkezésünket és ellőtte való meghódolásunkat.

A pápaság sohasem rejtett magában veszélyt az államok függetlenségére, a nemzetek alkotmányos szabadságára. A pápaság a nemzetek jogának hator védője, a fejedelmi tekintély erős támasza.

A pápai szék a szabad szó trónja marad minden időre, melynek hangját el nem némítja erőszak és szenvedély; mely a társadalom tévelyeit nyíltan láthatja, veszélyeit agrodva jelzi, és a mely biztosítani fogja minden támadás ellen az igazságot, a jogosságot és szabadságot a megvédelmizettek tapsai között.

A pápaságot az erkölcsi világrend bástyájául építette bele az Isten az emberi társadalomba.

A nemzeteknek örvendemők kell, hogy van egy elnemithatatlan ajak, mely a szuveréneknek is, ha kezet emelnek a nemzetek legfőbb kinsére, rendíthetetlen bátorsággal mondja meg, hogy az igazság, a jog, a szabadság rovására senkinek sem adható hatalom. Nagy megnyugvást tudhatnak az államfők a pápaság létezésében, mert a forradalmi szellemmel a harezot csak ez az intézmény veheti föl sikerrel.

Különösen hazánk más vallási pölgára vehetik legkevésbbé zokon, hogy szívünk összeforrott a katholicizmus középpontjával. Rómával. A mióta az isteni Gondviselés jóságából nemzetünk elötte egybekapcsolódott a pápaság intézményével, ezen 900 éves együttélés hosszú ideje alatt mikor tört Róma a magyar nemzet függetlensége ellen? Róma ajándékozta a magyar szent koronát, nemzeti önállóságunk e magasztos jelvényét a nemzetnek. Duló esaták idején oldalunk mellé állt fegyveres erővel vagy fejedelmi pénzadományával. A béke napjaiban a nemzeti összetömörülés nagy munkáját bölés tanácsaival és istenitanításának összeolvasztó erejével segítette elő. A pápaságnak Magyarország iránt érzett rokonszenvét a legilletékesebb ajak dokumentálja, XIII. Leo pápának, ki 1896-ban így szólt a magyar püspökökhöz: »Vegye tudomásul a nemes magyar nemzet, hogy az apostoli szék hatalmára és kegyelmére biztosan számíthat és köteles számítani, mert ez a szék sohasem fog megfélekedezni a magyar nemzet által a katolikus vallás ügyében viselt dicső dolgokról, és anyai gondoskodását, szerető vonzódását föntartja és fönn fogja tartani mindenha.»

Igaz barátja, bölés tanácsadója, hü szövetségese volt minden időben a pápaság a magyar nemzetnek.

Nagyon természetes tehát ezen a czímen is

a magyar katolikusok törhetetlen ragaszkodása a Szentszékhez.

Vagy talán az az emberi szív oly szük, hogy abban a magyar nemzetnek és Rómának szeretete együttesen meg nem fér? Meghül-e bennünk a magyar haza szent szeretete, ha szívünk az egyház fejéhez is ragaszkodik?

Szóljatok ti, nagy fia! a magyar hazának, szólj nagy Hunyadynk, Tomory, «büszke vezér» és ti, többi püspökök, kik ömlő véretekkel festettetek Mohács gyászos mezejét, kiknek szíve azonban össze volt torva Rómával, szóljatok mindnyájan: nem lobogott-e magasan lelketekben a hazaszeretet szent lángja?

Vagy kérdem önöket, magyar hitsorsosaimat, hogy ez a föld, melyen élünk és halunk kell, nem oly kedves és drága az önök szívének, mint azoknak, a kik a hazaszeretetet a maguk részére foglalják le?

(Folyt. köv.)

A katekizmus-kérdés.

Dr. Zelliger Vilmos fölolvasása az aug. 24-iki hitoktatási értekezleten.

(Folytatás.)

«Ha kell, hogy a katekizmus a hitoktatásnál zsinórmértékül szolgáljon — írja Schöberl — akkor minden jogos kívánalomnak feleljen meg, a melyeket manapság egy jó tankönyvvel szemben támasztani szokás... Hálásan kell elismernünk, hogy korunk ez irányban sokat tett... Megköveteli továbbá a hitoktatás magas állása, hogy a hittani tankönyv a többi iskolai tankönyv fölé emelkedjek; nem csupán a mi a külső kiállítást, hanem még inkább, a mi belső pedagógiai tartalmát illeti.» Ha ez igaz T. E., ha korunk az iskolai könyvek didaktiko-pedagógiai megszerkesztése körül sokat tett és ha ezeket a vívmányokat mindenelőtt a katekizmusban kell értékesíteni, világosan következik, hogy itt az ideje, hogy a katekizmusban hatalmas lépést tegyünk előre. Ismétlem, hatalmas lépést, nehogy úgy járjunk, mint Németország egy részében, a hol a katekizmust 1876-ban először, 1887-ben másodszer és 1894-ben harmadszer javították meg és mindennek daczára még most is sajnálják, hogytovább nem mentek.

Módosítsuk tehát Deharbe-ot!

Sokan azt hangoztatják, hogy elég lenne csak újabb magyar nyelvdiszbe öltöztetni a katekizmust, a mivel megszűnnék a magyar pedagógusoknak az az egyik szemrehányása, hogy hittani tankönyveink rontják a gyermekek nyelvérzékét. Tagadhatatlan, hogy a tanczél elérésénél elsőrangú tényező a helyes nyelvezetű tankönyv. De, T. E., ha már módosítani akarunk, ne maradjunk ennyinél, ne végezzünk fél munkát, hanem menjünk tovább. Ha már belefogunk a módosítás nehéz munkájába, akkor a hirneves katecheták munkásságának eredményeit, valamint a tanítás közben szerzett saját tapasztalatainkat

is értékesítsük, hogy munkálatunk derék legyen és hosszú időre szóljon.

A módosítási eljárást a Deharbe katekizmusra elsoroltam hibáinak eltüntetésével kellene végeznünk. És pedig:

1. Apasztanunk kell a kérdések számát, a mi nemigen fog nehézségekbe ütközni, ha figyelembe vesszük, hogy Deharbeban sok olyan kérdés van, a melyeket bátran lehet elhagyni; részint azért, mert a bibliában megvannak, részint azért, mert tartalmuk fölötte jelentéltelen, mert egyszerűen átmenetűek, vagy más kérdésekben már befoglalvák. P. Lindennek, említettem javított Deharbe-katekizmusában, sikerült a kérdések számát 476-ra leszállítani a nélkül, hogy a tanítási anyag teljessége esorbát szenvedett volna s a mellett, hogy a hiányzó tételeket pótolta.

2. Meg kell javítanunk a kifejezések absztrakt voltát, természetesen a nélkül, hogy a szükséges korrektségben kárt tegyünk. Ez lesz talán a legnehezebb dolog. Számolva ugyanis a gyermek fogalomkörével, sokszor bizonyos kisebb tökéletlenség nem fog elmaradhatni. Mindnyáját eltávolítani, a tárgy természeténél fogva egyelőre a lehetőségek közé tartozik. Általában véve nagy elővigyázatra van itt szükség, nehogy határozatlan, elmosódott vagy hamis fogalmakat nyújtunk, a mikor épen az ellenkezőt akarjuk elérni.

3. Tökéletessé kell tennünk a kérdéseket és a feleleteket amaz elvek alapján, a melyeket e tárgyban a hibák elősorolásánál elmondottam. Mindenesetre vigyáznunk kell, hogy ez ne a szabotosság rovására történjék, nehogy a hosszúság és elesűrt-esavart kérdések és feleletek utvesztőjébe tévedjünk. «A katekizmus — mondja dr. Stöckl — oly szabatos legyen, a mennyire csak lehetséges.»

4. Ki kell küszöbölnünk továbbá, természetesen csak okkal-móddal, az analitikai tanítási módszert, melyet — úgy látszik — Deharbe is inkább a katekizmus történeti fejlődése álláspontjából tartott meg. E tekintetben az újabb módosított Deharbe féle katekizmusok kitünő mintaképül fognak nekünk szolgálhatni.

5. Ki kell egészítenünk Deharbe-ot azokkal a tételekkel, a melyek belőle hiányzanak. Úgy vélem, hogy az újabb egyházpolitikai törvényeket sem lesz szabad, a maga helyén elhagynunk; legelőbb jegyzetben okvetlenül meg kell tárgyalnunk.

(Folyt. köv.)

A lélektanokról.

A tanítóképző ifjusága, úgy a második osztályban, mint a tanképesítő előtt, idejének legnagyobb részét a lélektanra fordítja. Miért? Azért, hogy valahogy keresztül menjen a képesítőn és hogy azután darabokra szakítsa azt az «átkozott és száraz tudományt». Így tesz a tanítóság nagy

százaléka. És én nem csodálkozom ezen. A lélektant némely képzőben oly ember tanítja, kinek — egy kis száraz tudáson kívül — e tárgy tanítására rátermettsége nincs (holott, a bonyolult és sok helyen érthetelen szöveg mellett, főképp erre volna szükség), kiből hiányzik a közvetlenség ahhoz, hogy e tárgyat a növendékekkel megkedveltesse.

Lélektanban helyezzük el magunkat egy tanítóképző-intézeti második osztályba és élvezzük végig a lélektani órát.

Komoly, mogorva arccal lép be az «előadó». Leül a katedrára és fontoskodó tekintettel körülnéz, vajjon kit lehetne ma rossz feleleten rajta kapni. Az utolsó padban bizonytalanul fészkelődik az egyik növendék. Ez az! «Abrahám János!» hangzik. Mintha a villám lecsapott volna szegény fiú elé. Merv. szótlan; várja a tanár kérdését. «Beszéljen valamit az akarat objectum motivumáról.» Mély esend. Egy árva hang sem hallszik vagy legfeljebb az objectum motivum-nak a kimondásával kinlódik. (A szegény növendék gazdasági felsőbb népiskolát végezett.) «Ezt sem tudja; szégyelje magát! Miért nem tanulja a lélektant, hisz ez az egész nevelésnek az alapja! Üljön le!» «Bartos József, mondja meg: mily viszonyban van az értelmi megismerés szabad akaratunkkal?» — «Az akarat szabadság igazi mi voltából önként következik, hogy... hogy... hogy...» — «Már megint nem tanult semmit. Üljön le, megbuktatom!» A fiú leül, de okosabb nem lett. Így megy ez háromnegyed óráig. Vége a torturának, az utolsó «negyed»-óra magyarázatra szükséges. Hogy repülnek a bombasztikus kifejezések, mintha csak hiányos tudását akarná palástolni. A fiúk figyelmesen hallgatják és csodálkoznak a tanár úr «nagy tudományán».

Hogy tanítóink oly keveset tudnak a lélektanból és hogy egyáltalában hátat fordítanak ezen fontos tudományra azt, első sorban az ily «előadóknak» köszönhetik.

De köszönhetik a rossz tankönyveknek is. Lélektani tankönyveink vannak; de alig van, vagy talán nincs oly könyv, mely a követelményeknek, mondjuk a tanítók szükségleteinek minden tekintetben megfelelőne, mert szélesebb és mélyebb alapot kívánnak, mint a minővel képzőinkbe lépő ifjuságunk rendelkezik.

Elöttem van néhány lélektan, valamennyit a képzőnél nyitottam föl. Mindegyik a definitívóval kezd. «A benyomások nyomokat hagynak hátra lelkünkben... A nyom az ezt eredményezte benyomást mintegy csak képben tünteti föl. A benyomások után lelkünkben hátramaradó nyomokat képzeteknek nevezzük.» A másik: «Képzet azon benyomás, melyet a lélek bizonyos tárgyról az érzékek által szerez». A harmadik: «A képzetek összetett pszichikai képződvények... lényegük szerint az elemi érzetek bizonyos mennyiségének kapcsolatából keletkeznek s a szó közönséges értelmé szerint nem egyebek, mint valamely tárgyak képe». Azután beszélnek

a minőségről, a fölosztásról, a különféle álláspontokról, az erősségről, a képzetek váltakozásáról, a képzet-hangulatról stb. stb., a nélkül, hogy szükségesnek tartanak állításaikat példával illusztrálni, ha már a példából levezetni nem akarják. Ily tankönyvek s oly tanítás mellett ne csodálkozzunk, ha magyar tanítóink a gyermek-pszichológiából nagyon keveset tudnak.

Itt reformra van szükség. Mindenek előtt meg kell reformálni a tankönyveket. Czélszerűbb beszűkítést, egyszerűbb, könnyebb nyelvezetet követeljünk azoktól. Azután pedig ügyeljének az előadásra. Hogyan lehetne pl. a képzeteket tanítani? En a magam részéről így tennék: «A gyermek tanult a lóról: a szemléltetés folytán megértették a tanultakat. A következő órákban már nem látja a lovat: sok más tárgyat tanult, más anyaggal. Ismét természetrajzi óra van, ott ismétlik a mult órán tanultakat. Eközben örömmel tapasztaljuk, hogy növendékeink jól megnezték a lovat és beszélhetnek is arról, anélkül, hogy az szemek előtt lenne. A lélekben tehát hátramaradt a megszemlélt tárgy képe: a gyermekek azt bensőleg maguk elé állítják: képzetük van arról. A léleknek van tehát tehetsége, hogy a régebbi érzeteket, észrevételeket és szemléleteket érzéki eszközök nélkül, tulatunkba hozza. *A képzetek képek, melyek az észrevett tárgy után maradnak a lélekben akkor, a mikor a külső inger megszűnt.*

Azután összehasonlítanám a képzetet a szemléléssel, megmutatnám fajait és fontosságát. Mindenezeket példakön. Végül pedig azzal foglalkoznám, hogyan lehetne azt a nevelésnél és tanításnál fölhasználni, mely a legfontosabb fejezetek egyike volna.

Ha így tanítjuk a lelektant, veszt ugyan tudományos voltából, de gyakorlati haszna kiszámíthatatlan. Ezért pedig érdemes a fontoskodásból egy kicsit föláldozni. *Augustin Imre.*

KÜLFÖLDI TANUGY.

Tanítók mint levéltárnokok. A francia történeti társulat egy fölötté életrevaló indítványal lépett föl. Azt kívánja ugyanis, hogy a községek levéltárainak rendezése a tanítókra bízassék. Két szempontból indult ki a társulat a javaslatának megtételekor. A községi levéltárakban ugyanis gyakran akadnak nagybecsű okmányok, a melyek ha nem is országos jelentőségűek, legalább az illető megye vagy község helyi történetére vonatkozólag tartalmaznak becses adatokat, a melyek későbbi korokra nézve is fontosak, a mennyiben lényeges adatokat szolgáltatnak a művelődéstörténethez, másrészt valósággal a legalsóbb néprétegekig jutó képét nyújtják a jelen vagy mult állapotoknak. Másrészt a jegyzőket elfoglaltságuk akadályozza abban, hogy levéltárnoki vagy történetírói szempontból tartassák rendben irattárukat és levéltárukat; a régiebb

okmányokkal pedig, a melyek a mostani közigazgatás menetére befolyással nincsenek, nem is sokat törődnek. S a műveltségük sem olyan, mint a tanítóké, hogy arra a föladatra képesek volnának. A tanító mindenestre jobban ért hozzá, hogy a tudományos, értékeset ki tudja válogatni a közigazgatási szemétből. A javaslat tehát alaposan megokolt s így külön-külön díjazás mellett a francia községek levéltárainak gondozása és rendezése valószínűleg a tanítókra lesz bízva, a kikben ez a körülmény érzéket is fog nevelni községük történetének emlékei iránt, valamint ragaszkodásukat is irányítná működésük színteréhez.

EGYESÜLETI ÉLET.

Felhívás a hazai kath. Tanítóegyesületekhez!

A magyarországi kath. tanítók országos bizottsága f. hó 15-én tartott díszgyűlésén egyhangu lelkesedéssel kimondotta és ezzel hangsúlyozta, hogy a f. év október hónap 21-én Rómába induló kath. tanítói zarándoklat a magyarországi kath. tanítók nevében és képviselőiben jelenik meg XIII. Leó pápa ő szentsége trónusa előtt, hogy a magyar kath. tanítóság hagyományos hódolatát a jubileumi év alkalmából Krisztus földi helytartója előtt kifejezze; e végből azt a határozatot is hozta, hogy fölkéri a hazai tanítóegyesületeket és köröket, hogy közgyűléseikből, avagy e végből összehívott választmányi üléseikből anyagi erejükhöz mérten, az egyesületnek egy vagy több tagját az egyesület, illetőleg a kör képviselőiben a zarándokok közé kiküldjék.

Midőn ezen egyszerű szavakban tolmácsoljuk országos bizottságunk lelkesedéssel hozott határozatait, kartársi szeretettel kérjük a kath. tanítóegyesületeket és köröket, hogy e határozatokat meghallgatni és a képviselők kiküldése iránt intézkedni méltóztassanak.

A zarándoklat ügye a kath. tanítóság szent ügye; ezért intézkedjünk és cselekedjünk, hogy ügyünk diadalra jusson!

Hazafias tisztelettel

Budapestben, 1902. szeptember hó 18-án.

A rendező-bizottság.

Meghívó. A «Sopronvidéki róm. kath. néptanítóegyesület»-nek f. évi szeptember hó 25-én (csütörtök) Német-Keresztúrott tartandó rendes közgyűlésére. Targysorozat: 1. Fél 9 órakor szentmise. 2. Gyakorlati tanítás az olvasmánytárgyalásból. Tartja Skerlán Gyula soproni tanító. 3. Elnöki megnyitóbeszéd. 4. Emlékeszéd mélt. és főt. pódafai Póda Endréről, az egyesület volt püspöki biztosáról. Mondja Millner Antal egyes. főjegyző. 5. Emlékeszéd Hahn Józsefről, az egyesület volt pénztárosáról. Mondja főt. Steiner Adolf loóki piébános. 6. A gyakorlati tanítás bírálata. 7. A jegyzőkönyvek fölolvastása s a főjegyző jelentése. 8. A pénztáros és könyvtáros jelentése. 9. A pályamunkák megbíráására kiküldött bizottság jelentése. 10. A pályadíjak kiosztása. 11. Az első díjat nyert dolgozat fölolvastása. 12. Indítványok. 13. Általános tisztújítás. Sopron, 1902. évi szeptember 10-én. *Iohn Nándor* elnök, *Millner Antal* főjegyző.

IRODALOM.

Olvasókönyv az általános és gazdasági leányiskolák számára. Szerkesztették *Dreiszigler Ferencz, Györfly János és Rovó Lajos.* Ismerve a szintén a Szent-István-Társulat kiadásában megjelent és már közközben forgó «Olvasókönyv a gazdasági és általános ismételőiskolák használatára» című hiányt pótló tankönyvet, csak örömmel fogadhatjuk ezen a leányiskolák számára készült új olvasókönyvet, mely kiegészítő társul szegődik a fentebb említett gazdasági iskola-olvasókönyv mellé. Az előttünk fekvő könyv három részre oszlik: Egyik év, Másik év, Harmadik év megfelelő változatos és tanulságos olvasmányokkal. A tartalom főbb címei: Vallás-erkölcsi olvasmányok. Történelmi és alkotmánytani olvasmányok. Földrajzi és nemzetgazdasági olvasmányok. Egészségtani olvasmányok. Gazdasági, kertészeti és háztartási olvasmányok. Nyelvtan, fogalmazás és közéleti fogalmazványok. Mint a gyűjtőcímeik mutatják, jelen olvasókönyv felölel mindent, mire a gazdasági és ismételőiskolák tanulóinak szüksége van. Különös figyelemmel van az ismételő leányiskolákra, melyek számára tulajdonképpen készült. E tekintetben rendeltetésének mindenben megfelel. Az ismétlésre feldolgozandó tananyag évenkénti fokozatos terjesztése minden egyes anyagesőpornál ügyes és előre átgondolt, megállapított elvek alapján készült. Az írók, illetve szerkesztők helyesen oldották meg a föladatot: miként újítsa föl és bővítsé az olvasókönyv a leányok, mint leendő háziasszonyok és anyák tanult ismereteit. Meg vagyunk győződve, hogy igen jó hasznát veszik ez olvasókönyvnek hazánk bármely ismételő iskolájában, legyen az általános vagy gazdasági és egy vagy több tanító dolgozta legyen föl előzőleg a népiskola tananyagát. Ritkán van alkalmunk tankönyvet oly örömmel üdvözölni, mint a szóban levőt, melyet nem tudunk gazdasági és ismételőiskoláknak eléggé ajánlani. A vasok könyv nyomdai kiállítása és kötése méltó a könyv tartalmához: ára mérsékelt. 1 korona 40 fillér. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában. (Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.)

Beküldetett. «Képes Phonómika», vagyis hogyan kapcsoljuk össze az írvoelvasás tanítását a beszéd- és értelem-gyakorlatokkal, a magyar nyelv tanításával. Szerkesztette Munkácsi (Zsuzsák) Antal áll. tanító (Nagyberez-nán, Ungmegye). Ara 1 korona.

VEGYESEK.

Főhívás és kérelem! A Szent-István-Társulat igazgatósága tisztelettel kéri a főtisztelendő esperes-tanfelügyelő, plébános-igazgató, valamint a katolikus iskoláknál működő tanító urakat, hogy a kerületük vagy a vezetőségük alatt álló iskoláikban kizárólagosan a Szent-István-Társulat kiadásában megjelent, vagy általa approbált iskolai könyveket vegyék használatba, mivel a kath. iskolák számára nem engedélyezett könyvek alkalmazása a nm. püspöki kar ez ügyben hozott szigorú határozatával ellenkezik s esetleg ilyen elbírálás alá is eshetik. A Szent-István-Társulat «Jegyzéke» a jövő 1902—1903. iskolára már megjelent s kívánatra készséggel küld belőle portómentesen a kiadóhivatal (Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28a).

A magyar kath. tanítók római zarándoklata. A magyar kath. tanítók országos egyesületének Tanügyi Tanácsa által kiküldetett rendező-bizottság máj 7-én Esztergomban tartotta meg gyűlését. A gyűlésen a bizottság, tekintetbe véve egyrészt, hogy a jelentkezések az utóbbi napokban kezdettek nagyobb mérvet ölteni,

másrészt, hogy a jelentkezők és a jelentkezni szándékozók közül igen sokan azon óhajuknak adtak kifejezést, amely szerint igen ajánlatos volna a zarándoklatnak október havának második felére való elhalasztása: a köz-óhajnak megfelelően a zarándoklat megindítását október hó 24-ik napjára halasztotta el, a mikor is az olaszországi éghajlati viszonyok között egyébként is a legkellemesebb az ottani tartózkodás. A zarándoklat költségeinek fedezésére ő eminentiája a bibornok hercegprímás 400, az egri főkapitány 200, az esztergomi főkapitány 100, a győri és esanádi káptalan 30—30, a veszprémi káptalan 50 koronát adományozott. Ez adományokon kívül az egri érsek úr ő exczellenciája két, az erdélyi püspök úr ő méltósága két, a szatmári és váci püspök úr ő méltóságai egy-egy, a Szent-Benedek rend méltóságos főapátja két és a promontrei rend csornai méltóságos prépostja egy tanítót kegyeskednek saját költségükön a zarándoklatra kiküldeni. És ha a jelentkezők a fenti sorát figyelembe vesszük, lehetetlen nem örülni annak, hogy a tanítók mily szép számmal vannak képviselve a jelentkezők sorában. Kartársak, van idők a jelentkezésre. Zarándoklatunk el mindél többen Romában. Nagyon kevés szer jut ilyen alkalom a történelem ezen ósvárosába, a keresztény civilizáció eme világmetropoliszába menni és hódolatot vinni annak, kit mi Krisztus urunk helytartójának ismerünk és tudunk. Igyekeztek tehát ki-ki saját körében, hűvei, kartársai, barátai, ismerősei között buzdítani a zarándoklatban való részvételre, hogy sokan, nagyon sokan legyünk. A zarándoklatra ezideig a következők jelentkeztek: dr. Steinberger Ferencz nagyváradi kanonok, a kath. tanügyi tanács elnöke, dr. Walter Gyula pápai prelátus eszt. apátkanonok, a rendező-bizottság elnöke. Galler Kristóf szegedi, Guzsvenits Vilmos esztergomi tanítóképző és Számord Ignác esztergomi óvónképző-intézeti igazgatók. Vass Károly és Vitkó József kegyesrendi tanárok Szegedről, Torma Lázár tatatóvárosi házfőnök, Pintér Rafael pozsonyi hittanár, Budaváry Agoston süssök, Domján K. várpalotai, Fialkovszky J. ubrezsi, Kanyó J. mohorai, Leszkay S. esp., nagymagyar, Markovich István egyházfai, Novák Károly esperes, lovrini, dr. Ott Adám budaujlaki, Steklács Nikodém vigvari, Trenhauer József magyar-csékői plébánosok. Bleszkány Ferencz budapesti, Gagyi György gyergyószentmiklósi, Stenger Gyula nagy-sződi káptalanok, Bacsák Aladár aljárásbíró Somorjáról, Bary József érsekújvári kereskedő, Erdősi Gyula magán-hivatalnok Budapestről, Kozocsa Dávid magyar-csékői gyógyszerész, Penza Emilia századosné Temesvárról, Vermes Péter földbirtokos Nagy-Budafáról, Molnár Sándor és neje gazda Nagy-Lórszról, Bertalan Vincze esztergomi tanítóképző tanár, Ember Károly tanítóképző-intézeti tanár, a «Nepnevelő» szerkesztője és a tanügyi tanács társelnöke, Hevesi János polgáriskolai tanár Szegedről, Tóth Géza jászói igazgató-tanító, Németh István somorjai, Schmidt Antal és Schmidt Ferencz pozsonyi, Szabényi Kálmán komárom-füssi főtanítók, Belluch Antal bessei, Fábrián Ferencz dénesfai, Hajdu István zalaszegyházi, Koczanyi Ferencz felsőszelestei, Gabicza Lajos veszprémi, Schmiéd Ferencz esomaközi, Szabó Sándor kézdívásárhelyi, Szokolay István bussai, Walter Gyula cikkkői kántortanítók, Antos János somberekai, Balogh Jenő nagy-lórszi, Blazsek Géza vinnai, Balga István tiszaföldvári, Bányai Lajos kolozsvári, Bednarik József ocsovai, Holovics Sándor, bürszentmiklósi, Juhász József szatmári, Koronczy Nándor turjai, Léh Pál újverbázi, Matulay József kárthi, Matkovich Jenő bakonybéli, Mazurek Ferencz felső-vissói, Pfeiffer József pecze-szentmártoni, Bursinszky József bakóczai, Szamhorovszky Rezső nagyváradi, Sente Mátyás baharezi, Szuchony József tóturabi, Sziber Ferencz nagykimlei, Walter Adám cikkkői tanítók, Szmétana József arany érdemkeresztes nyug. tanító Zrnóváraljáról, Reisl Paula olárczi, Schwartz Erzsébet vészkaei, Szvoboda Irma nagyszombati tanítónő és Németh Istvánné somorjai óvónő, Glasz Pálné lovrini tanítóné, Szuhony József tóturabi tanítóné, A tanítói körök elnökei szintén intézkedéseket tehetnének arra nézve, hogy kebelükből egy-egy tag képviselve legyen a zarándoklaton. Bertalan Vincze.

A magyarországi római kath. tanítók országos

bizottságnak közgyűlése. A tavaszi megállapodás szerint ezen közgyűlés után közvetlenül kellett volna kiindulnia a kath. tanítók római zarándoklatának. Azonban ember tervez. Isten vegez. És bármennyi ügybuzgóságot fejtett is ki a zarándoklat rendezésével megbízott bizottság, a többiavas kősi időben történt kibocsátása és a jelentkezési határidő rövidsége miatt, a tervet szeptember hó 16-ára még nem valósíthatta. Száz taggal igen, de a kath. tanítók magas létszámának és erkölcsi tekintélyének megfelelőleg a bizottság azt találta még tónak, hogy a zarándoklat minél impozánsabb számban jelenjen meg a Szent-olva trónjánál. E végből a zarándoklat október 21-ére halasztott. És a bizottságot az az erős remény táplálja, hogy a magyar kath. tanítóknak minden oldalról lehetővé leg tetem, hogy minél nagyobb számban jelentkezessék. Mert örvendő konstataciójuk, a kath. tanítók abbéli vágyának megnyilvánulását, a mely szerint életük legszebb emlékeinek tartanak Rómában a Szentolva előtt személyesen megjelenni. Ugy ha juk, hogy több főpapunk nemes példáját a káptalanok tagjai és nagyobb beneficiumokkal rendelkező egyházi férfiak is követni szándékoznak. Mert hát hába, ha a tanítóknak még is van az akarátuk, de tohetségük kevésbbe. És valóban megindító, hogy a jelenlévő tanítók közül akárhánvan a legszegényebben díttal tanítók közé tartoznak. A zarándoklat tehát elhalasztott; de a pápa jubileumának megünneplésével összekötött szokásos évi közgyűlés meg lön tartva. A közgyűlést megelőzőleg a tanügyi tanács tartotta meg előértekezlet tölégű ülést, a melyen jelen voltak: dr. Steimberger Ferencz nagyváradi apát-kanonok elnök, Ember Károly társelnök, Erdőly János, Guzsvenitz Vilmos, Dreisziger Ferencz, Bertalan Vincze, Keményffy Kálmán tanács-társak, augusztin Imre, Urbányi József, Ivanics János tanítók, mint vendégek. Elnök üdvözlővén a tanácsot, felsorolván a közgyűlés érdeklős tárgysorozatát, felhívta volt Ember Károly és Dreisziger Ferencz előadókát, hogy megbízatásuknak megfelelőleg, adják elő indokolt javaslataikat. Elnök mindket munkás előadónak megköszönte ügyszereffő fáradozását, kívánva, hogy az minden fórumon a legnagyobb megelégedési nyelje ki. Ezek után Guzsvenitz Vilmos igazgató aija elő azon esetet, a melyben Láng Mihály, a névati tanítóképző intézet igazgatója a magyar tanítók országos szövetségeinek ezidei szent isván-napi közgyűlése akalmával a tanítással foglalkozó szerzetes-nők ellen intézett támadást. A tanács mely támogatással vette tudomásul a szomorú értesítést és közmegegyezéssel abban állapodott meg, hogy ezek alapján az uniótrány a közgyűlésen is előterjesztessék. Indítvánva ez: A kath. tanítók országos bizottsága megbotranonak a sértő nyilatkozatokon és sajnálattal látta, hogy az országos bizottság elnöksége e támadással szemben semmi megtorlással nem élt. Az ügyre felhívja az országos bizottságra belépött kath. egyesületek figyelmét. Mert sem az arácziók, sem a kath. tanítók nem adtak okot arra, hogy bárki is meggyalázon nyilatkozzék azon testületről, mely a magyar nemzeti nevelés buggó és önzetlen bajnokait számlája tagjai közé, a kik az általános művelődés és a magyarosítás terén hihatalan érdemeket szereztek. Ezek után aelőértekezlet konstataálta, hogy a tanügyi tanács tagjai anyagi segélyezés hiányában saját erejükre támaszkodva, kath. tanügy iránti lelkésedésük-ből kifolyólag teljesítették mindaddig és fogak teljesíteni nemes feladatukat. A diszgyűlésről a jövő számban.

Bertalan Vincze.

Az iskolai igazgatók figyelmébe. Az iskolák év elején gimnaziumok, realskolák, tanítóképzők, polgári iskolák s egyéb ilyfokú intézetek vezetőségének figyelmébe úgy az imádságok kifogástalan megválasztása, mint az énekek jeles hangjegyelése miatt igen melegen ajánljuk a következő kitűnő ájtatossági könyvet: Énekeljétek az Urnak imádságos és énekeskönyv a serdlő katolikus ifjúság számára. Imádságos részét dr. Kiss János egyetem tanár, énekes részét kersch Ferencz esztergomi székesegyházi karnagy szerkesztették. Papírja igen finom, nyomása tiszta és világos. Terjedelme 488 oldal, melyből 120 oldal az imádságos részre esik. A könyvet négy autotypia ékesíti. Ára fűzve 2 korona 40 fillér, igen finom

és erős egész vászonkötésben, piros metszéssel 3 korona, igen finom és erős bőrkötésben, piros metszéssel 5 korona. A bőrkötés kiválóan szép és erős. Megrendelhető Kiss Jánosnál. Budapest, Rottenbiller-utca 5/a.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

Valkóci (Barsm.) kántortanítói róm. kath. állásra pályázat hirdették f. évi szeptember 30-ig. Javadaima: Körülbelül 60 iskolásgyermek után 120 kor., minden egyes tanköteles után még 1/4 pozs. mérő buza és 1/4 pozs. mérő rozs, körülbelül 18 ismétlős után egyenkint 1 kor. iskola-fűtés-re 2 öl hasábfá. 7 hold 1160 □ kat. szántóföld. Azonfelül a kántori teendőkért jár: minden urbéri 1/4 telek után Valkócon 1/4 pozs. mérő buza, minden zsellér után 1/4 pozs. mérő rozs. Kis-Valkócon minden urbéri 1/4 telek után 1/4 pozs. mérő rozs. Passió éneklésért 1.60 kor., offeroriumok, misealapítványok és stóla után körülbelül 100 kor., 2 öl hasábfá befuvározva. Kötelessége: az iskolai tanításon kívül az összes kántori és istentiszteleti teendőket elvégezni és a lelkészek a betegek gyóntatásánál segédkezni. Lakása áll: két szoba, kamara, konyha, házi pince és építendő istálló. A lakás mellett kis kert. Kérvények a Valkóci róm. kath. iskolaszékre ezimezve, szeptember 29-ig *Turesányi Albert* iskolaszéki elnök és nemcsényi plebánoshoz küldendők.

467 2—2

Hont-Szalatnyán kántortanítói állomásra pályázat hirdették *okt. 8-ikára*. Fizetés 800 kor., ebben 302 kor. államségély. a többi: tandíj, stólaris, termény feldekben 7 hold. lakás renovált cserép alatt. Pályázhatók oklekeles, gimnáziumi előképzeltségű, előnyben alapos zeneismeretű. *Esperes-tanfelügyelőség*, Hontvisk. Plébánia, Egezh.

479 2—2

A szentendrei róm. kath. fiúiskolánál egy osztály-tanítói állás megüresedvén, pályázat hirdették. Fizetés 800 korona. Kérvények az *iskolaszékhöz* ezimezve *szeptember 30-ig*.

490 1—1

A budaörsi róm. kath. fiúiskola II. osztálytanítói állásra október 2-ig pályázat hirdették. Jövedelme: 820 korona készpénz, két méter kemény tűzifa, egy szobából álló lakás és körülbelül 240 korona melékjövdelem. Tannyelv magyar-német. Kötelessége a mindennapi és ismétlősök tanításán kívül az összes kántori teendőkben segédkezni. Ügyszintén a nagy szünidőben is meghatározott ideig. Csak nőtlen pályázhat. A folyamodványok nagys. *Ulmer György ez. kanonok*, plebános, isksz. elnök-höz küldendők. *Clementis László* főtanító.

491 1—1

A kis-tapolcsányi (Barsm., vasuti állomás helyben) róm. kath. népiskola másodtanítói állomása megüresedvén, erre pályázat hirdették. Jövedelem 400 korona államségély, 460 korona községi pénztárból. Egy szoba, 8 méter másodoszt. tölgyhasáb tűzifa beszállítva. Pályázni kívánó nőtlen legyen. Kötelessége I—II. oszt. és az ismétlőiskolát tanítani. Pályázati határidő *szept. 24.* a mely napon a választás megejtetik. Kellően felszerelt kérvények alulírott-hoz nyujtandók be. *Martincsek János* plebános, iskolaszéki elnök.

492 1—1

Az imelyi róm. kath. iskolánál II-ik önálló osztály-tanítói állomásra pályázat hirdették. Fizetése 800 kor., melyből 635 kor. államségély, 165 kor. a kath. iskola pénztárból, 1/4 öl kemény hasáb tűzifa a politikai községtől. A jogosultnak 100 kor. korpótték az államtól. Bakay alaptól: 80 kor. öztöndíj. Lakás, a legszükségesebb bútorrall ellátott egy szoba. Kötelessége: az I. és II. osztályt külön tanteremben önállóan vezetni és az ismétlőiskolásokat heti négy órában tanítani, az orgonálásban jártas a kántori teendőkben segédkezni. Esetleg oklekeles tanítónő is pályázhat. Választás f. évi *okt. 5-én*. Az állás azonnal elfoglalandó. A megválasztottat a hitközség Ersekujvár, vagy Komárom vasuti állomásáról elhozatja. *Az iskolaszék.*

493 1—1

A lopassói róm. kath. másodtanítói állomásra okleve-

les tanító kerestetik. Pályázhat férfi- és nőtanító. Az állomás jövedelme 600 korona készpénzben és egy öl tűzifa. Lakása egy szoba szerényen butorozva. Pályázati határidő 1902. október 1. Kérvények a lopassói iskolaszékhez intézendők, posta Vittenez. 494 1—1

A csekeji (Nyitramegye) róm. kath. elemi osztatlan iskolánál tanítói állomás folyó évi október 15-én betöltetik. Javadalma a községtől előleges negyedévi részletekben 680 korona, egy 2400 öles kaszáló rét haszonélvezete 60 korona, 2 öl tűzifa, juvar és vágatással 50 korona, természetbeni lakás, két lakószoba, egy zárt konyha, egy éleškamra, egy istálló, mely lakamrául is szolgál, egy 500 öles konyhakert haszonélvezete 70 korona. A javadalmazás egész összege: 860 korona. Ezenkívül 3 öl tűzifa az iskolának a téli hónapokban való fűtéséhez, fűvágott állapotban és esetleges korpótlék. Kötelessége a mindennapi és ismétlőiskolát előírottan vezetni és a hit-tant is tanítani. Tanítási nyelv tót és magyar. Az üzbéghi kántortanítói állomás megüresedése esetén a kántorság is — 12 pozs. mérő rozsz párbér, körülbelül 100 korona stóla, 10 korona ostyatisítás, körülbelül 10 korona évi önteráziós jövedelemmel — ezen állomással egybekapcsolható fog, pályázhatnak tanítónők is. Kérvények iskolaszékre czimezve *Melesszky Jenő* esperes-plébánoshoz, Üzbégh, posta és vasuti állomás helyben, küldendők. 495 1—1

A Czoborfalú és szent-Istvánfalvi egyesített róm. kath. fióki-kolánál üresedésbe jött kántortanítói állomásra pályázat hirdettetik. Jarandósága: készpénzben 600 korona, tandíj és ismétlőiskoláért 100 korona, szántó föld és kert 44 korona, 18 örméter fa 120 korona. Lakása két szoba, konyha, kamrából áll. A pályázó orgonálásban kisse jártas legyen. A kérvények a helyesi róm. kath. plébániához (Nyitram.) küldendők szeptember végéig. 499 1—1

A pozsonyi róm. kath. autonóm hitközség iskolaszéke pályázatot hirdet két rendes tanítói állásra, valamint az azok betöltése által esetleg megüresedő két segédtanítói állásra. A rendes tanító javadalmazása: évi 1200 kor. kezdő fizetés és 420 kor. lakpénz, továbbá egyenként évi 100 koronát tevő ötévesi pótlék. A segédtanítói járandósága évi 900 kor. fizetés és 240 kor. lakpénz. A rendes tanító egy évi sikeres próbaidő után véglegesen, a segédtanító csak ideiglenesen lesz alkalmazva. Az alábbiak szerint felszerelendő pályázati nyomdványok f. évi szeptember hó 30-ig a püspöki igazgatónál, *Göndör Károly* úrnál (Szekesgyház-tér 1. sz. I. emelet) nyújtandók be. A pályázók kötelesek okirattal kimutatni: 1. keresztlevéllel születésük helyét, idejét és róm. kath. vallásukat; 2. magyar honpolgárságukat és községi illetőségüket; 3. hazai, állami, vagy a nyilvánosság jogával bíró róm. kath. tanítóképeznél sikereit leírt emléti és gyakorlati vizsgálat alapján szerzett magyar és német tannyelvű népiskolákra szóló tanítási képességüket; 4. eddigi gyakorlati működésüket; 5. hogy erkölcsi tekintetben kifogástalan életmódot folytattak; 6. tisztí orvosi bizonyítványval, hogy teljesen egészségesek és a tanítói pályára teljesen alkalmasak. A pozsonyi róm. kath. autonóm hitközség iskolaszékének 1902. évi szeptember hó 15-én tartott üléséből. *Dr. Kunz Rezső* iskolaszéki jegyző. 505 1—1

Negyedre másodtanító kerestetik. Fizetése butorozott szobán kívül október 1-től június végéig havonként fizetendő 80 korona, fűtésre 14 kor. vagy 1 öl fa. Kötelessége: 2 osztályt oktatni, ismétlősöket tanítani, istentisztelet alkalmával a gyermekekre felügyelni. Pályázat szeptember 28-ig főt. *Morway Lipót* esperes úrhoz Zsigárdra czimzendő. 507 1—1

Egri érseki megye.

Szabolcs (Szabolcsm.) főkegyházközség róm. kath. kántortanítói állomására pályázat. Javadalma 540 kor. készpénz, 2 kat. hold szántó föld, 50 kor. tandíj és 30 kor. stóla. Államsegély 800 koronán elődjének volt. Egyszobás lakás, konyha, kamra, istállóval. Kérvények *Bukorecsky Sándor* vencesellői plébánoshoz küldendők. 497 1—1

Nyir-Adony (Szabolcsm.) róm. kath. kántortanítói

állomására október 2-ig pályázat hirdettetik. Jövedelme tisztességes lakás 1012 ölnyi belsősséggel, 33 hold (1200 öllivel) homokos szántó föld; ezenkívül készpénzben és terményben mintegy 700 korona. Személyes megjelenés kívántatik. Az állomás azonnal elfoglalható. Szabályszerűen felszerelt kérvények *Szepsy Antal* lelkészhez küldendők. 506 1—1

Pusztá-batházi róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalmazása 800 korona készpénz a szatmári püspökség uradalmi pénztárából; 24 köbméter puha tűzifa, 1 darab fejős tehén tartás, 2 darab anyasertés és 6 darab süldő legeltetés, 1 1/2 magyar hold tengeriföld, két szobás és kelő mellékhelyiségekkel ellátott új lakás és 1200 öll házi kert használat, ötvenkint 100 korona korpótlék egész 1200 korona fizetésig. Kötelessége: I—VI. vegyes osztálynak a Nm. püspöki kar által kiadott tanterv szerinti való tanítása s mint róm. kath. tanító tartozik a követelt napokon tanítványával az istentiszteleten megjelenni. Szünetekben kötelessége szükség esetében a gazdaságnál szolgálatokat teljesíteni. Kérvények Méltóságos és főtiszt elendő Meszlényi Gyula szatmári püspök úrhoz intézve szeptember 30-ig *Csonth Béla* lelkészhez Kiskörére (Heves-megye) küldendők. Az állomás, mely Kiskörétől köves úton 3 kilométerre van, kinevezés után azonnal elfoglalható. 508 (—)

Erdélyi egyházmegye.

A bordosi (Udvarhelym.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázatot hirdetek. Javadalmazása: Csinos új lakás gazdasági épületekkel. Veteményes gyümölcsös kert. Kepe: 2 1/2 kat. ősz, 33 1/2 kat. zab, 48 véka kukorica, 28 kor. 48 fillér ospora, tandíj 30 véka kukorica, 11 szekér tűzifa. Stóla átlag 20 kor. Készpénz 1-8 kor., 8 kor. 22 fill. kat. tisztajövedelmű birtok. Jogosultnak korpótlék. Kötelessége a kántori, tanítói teendőket bárhol végezni, templomban a rend és tisztaságra felügyelni. Pályázhatnak okleveles kántortanítók. A kérvények alulírtakhoz szept. 25-ig beadandók. Személyesen megjelenők előnyben részesülnek. *Szabó Márton* lelkész. 472 2—2

Győri püspöki megye.

A szomodói plébániához tartozó Agostyán főkközségben a róm. kath. kántortanítói állás megüresedvén, arra szept. 27-ig pályázat hirdettetik. Javadalma: szabad lakás, 925/1000 hold szántó föld község által munkálva, 497/1000 hold legelőföld, 324 kor. a községtől, 98 kor. államsegély, 24 m. rozsz, 20 m. tűzifa, stóla körülbelül 50 kor. Tannyelv magyar-német. Nyomdványok *Kálik J. G.* plébánoshoz küldendők Szomodra. 489 1—1

Pályázat a beő-tárkányi (Sopronm.) kántortanítói állomásra. Ezen magyar tannyelvű állomás javadalmazása a következő: 1. kétszobás lakás egy konyhával, kamra, istálló és kocsiszín; 2. 310 öll belsősség; 3. 18 és 1000 öll kat. hold szántó föld (jóminőségű), 7 kat. hold és 800 öll rét; 4. párgabona, gazdapártól 1/4 pozs. mérő buza és 50 fillér, zselér- és lakópártól 1/4 pozs. mérő rozsz és 50 fillér; 5. tanításért 84 kor.; 6. munkaváltságért 90 kor.; 7. különféle után 26 kor.; 8. 4 öl puha tűzifa, 9. minden gyermek után iskolafűtésre 10 kéve nád. Stóla-illetékek: 1. keresztelés-, egyházkelő- és házasságkötéskor 10 fillér; 2. kisebb temetés után 36 fillér, öregek temetése után 40 fillér; 3. házassági hirdető írásáért 14 fillér; 4. nagymise után 40 fillér és liberás-mise után 1 korona. Terhe egy osztálytanító díjazása s az összes adók fizetése. Pályázati határidő október 2-ika, a mikor a választás is történik. A kérvények kellőleg felszerelve az iskolaszékre czimezve, nagys. és főt. *dr. Sinkó István* cz. kanonok és esperes-plébános úrnál Szany (Sopronm.) nyújtandók be. 504 1—2

Kassai egyházmegye.

Szokolyi (u. p. Sáros-Szent-István, vasuti állomás) kath. népi-kolánál pályázatot hirdetek. Fizetés 734 kor., 13 hold szántó föld, 1/8 után legelő, 4 bécsiöl fa, szép lakás és kert. Határidő szept. 28. Okleveles tanítónők is pályázhatnak. Előleges jelentkezés kívántatik. *Kreicsillák István* esperes. 475 1—1

Pécsi egyházmegye.

A faddi (Tolna) róm. kath. osztálytanítói állomásra ismételen pályázat hirdettek *szept. 26-áig*. Javadalma: 1. 720 kor., mely összegben a hányzó szoba, konyha és kerttelmeny bentfoglaltatik; 2. egy szoba fűtéssel; 3. némi melékjövdelem kántori teendőkért; 4. 750 kor. nyugdíj-igény; kötelezettsége: a reábizott tanteremben nevelés-oktatás és kántori segédkezés. Állomását evközben el nem hagyhatja. *Zányi György* iskolaszéki elnök. 486 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

A nadapi róm. kath. kántortanítói állásra *október hó 6-iki* határnappal pályázat hirdettek. Ezen állás évi jövedelme: 1. Szabad lakás, 3 szoba, 1 konyha, 1 kamra, 1 puzse, 1 istálló, padlás meléképületből, 2, 9 hold 112 □ öl területű föld haszonélvezete; 3. 50 pozsonyi mérő rosz, 4. 10 méter hasabfa, hűzhoz hordva, fokrakva, 5. 12 akó must váltásiga; 120 korona, 6. Iskolapénz czimén 413 korona, 7. Ismétőiskola tartásért 80 korona, 8. Tandj minden iskolás gyermek után a 1 korona, körülbelül 70 korona, 9. Stóla az átlag szerint 60 korona, 10. Alapított szentmisék után 21 korona, 11. Ostyasütésért: 12 korona, 12. Malomivarokért 16 korona. Az esedékes ötódeves korpóték, 13. A kegyuraságtól évi 100 korona kegydíj. Pályázi kívánó oklévelés tanterem okmányakkal felszerelt pályaműveit a kerületi *esperes úrhoz*, lakik: Pázmánd (Fehérmegye) posta helyben, *okt. hó 8-ig* be kellenni, a pályázat napján a helyszínen megjelenni tartoznak. A nemtelvény ismerete kívánatik. 496 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

Az izsáki (Vas megye) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma: 1. Két szoba, konyha és kamrából álló lakás, gazdasági épület, kert, 2. Közpenziutetés: 307 korona, 3. Természetbeni szolgalmányok pénzértéke: 467 korona 70 fillér, 4. Hat katasztrális hold és 392 □ öl föld haszonélvezete. Ebből két magyar hold rét, a hold katasztrális tisztja jövedelme 88 korona 68 fillérre van felvéve, 5. Korpótéket az államtól kap. Köteletsége az összes kántori teendők végzése, a gondnappi és ismétő tankötelesek oktatása és a faiskola kezelése. A választás *szeptember 29-én* délelőtti lesz. Az állás *október 1-én* elfoglalandó. *Izsákfa* (per Kisczell), 1902 *szept. 13-án*. Az *iskolaszéki*. 488 1—1

Az alsó-szolnoki kántortanítói állomásra pályázat hirdettek. Fizesés 600 kor., 4 hold 949 □ öl rét és szántó, 6 hold tuzelója 40 kor., stóla, 40 font len, 2 mérő köles, 6 mérő buza, 18 mérő rosz. Az okmányokkal felszerelt kérvények *okt. 15-ig* az *iskolaszéki elnökhöz* küldendők, a kérvények egyszerű módjával hivatalosítással is szolgálhat bármikor. 500 1—1

A lantosfalvai (Bubendori, Vas megye, községi járás) közközségben levő róm. kath. kántortanítói állomásra f. évi *szept. 28-áig* pályázat hirdettek. Jövedelem: a községtől 600 kor., államségély 200 kor., kántori 20 kor. Tanítási nyelvé: német magyar. Zenében jártasság megkívánatik. Az állomás azonnal elfoglalandó. A kérvények, kellően felszerelve, aulrotthoz beküldendők. *Pehám Vince* plébános, iskolaszéki elnök. 501 1—1

Vácsi egyházmegye.

Albert-Irsa (Pestma) Róm. kath. okl. tanítónő keresetk Albertire. Fizesés 664 kor., szép lakás egy holdas kerttel, 4 öl tuzifla. Kérvények *Igar Péter* plébánoshoz Irsára küldendők. 463 2—2

Az üllői plébániához tartozó Gyömrő nagyközségben (Budapest mellett) a kath. kántortanítói állás megtűresed-ven, arra *október 1-ig* pályázatot hirdettek. Javadalma lakáson kívül államségély és egyebekben 800 kor. Kötele- sége a mindennapi osztály- és ismétőiskola vezetése és a eskély kántori teendők végzése. Kérvények az üllői plébániára küldendők. *Kubinyi Endre* plébános. 466 2—2

Kis-Ecsetre okl. kántortanító keresetk. Fizesése 500 kor., megfelelő korpóték, 5 öl tuzifla (1 tanterembe), stóla és lakás. Kántori teendőben jártas tanítónő is pa-

lyázhat. Kérvények *szept 27-re* a nándori (Nógrádm.) róm. kath. plébániához. 498 1—1

A dunakeszi (Pest mellett) róm. kath. iskolánál egy fitanítói állásra pályázat hirdettek. Fizesése a községtől 600 korona, államségélyből 200 korona, gazdasági ismétő-iskoláért 100 kor., ugyanezért tiszteletdíj 50 korona, egy butorozott szoba és kert. Köteletsége IV—VI. egyesített osztályt vezetni. Az orgonálásban és a faiskola-kezelésben jártasak előnyben részesülnek. Az utóbbi kezeléseért a jövedelemnek fele-osztalék jár (90—100 kor.). Kérvények *1. évi szeptember 28-ig* az *iskolaszéki elnökséghez* külden- dők. Az állomás azonnal elfoglalandó. 503 1—1

Veszprémi egyházmegye.

A zala-szántói róm. kath. osztálytanítói állásra — önállóságára jutás folytán — *szeptember 28-áig* pályázat hirdettek. Fizesése: 700 korona, butorozott szoba és fűtéshez fa. Köteletsége az I. és II. osztályt tanítani. Pályázhatnak oklévelés — esetleg — kepezdevégzettek. Kérvények az iskolaszéki elnökhöz küldendők. Az állás azonnal elfoglalandó és tanév közben el nem hagyható. *Hajba Mihály* plébános. 487 1—1

ZENEMŰVEK.

100 praludium (album) 65. — Bach: Könyv praludiumok 65. — Hesse: Könyv praludiumok 65. — Nemesovich: Gyakorlati orgonasz 150. — Körner: Gyakorlati orgonasz (646 művel) 180. — Zsaskovszky: Temetőkönny (szertartások stb.) 250. — —: Kath. Egyh. Enektar (kántorok könyve) 650. — Rink: Orgonaszok 200. — Hiss: Präfatio-kisereje 10. — Kótor: Maria-dalok 150. — Litkey: Gyasmise-enekek 130. — Wannaus: Harmonium-k. 100. — Harmoniumalbum 130. — Höhmann hegedűisk. 130. — Czerny: Heg-dűsk. 120. — Köhler: Zongorask. 180. — Magyar dal-album (200 dal zong.) 130 **krajczár.**

Bármely zenemű kapható. Arjegyzeik ingyen.

„Kántorok Lapja” kiadóhivatala

502 Budapest, I., Fehérvári-út 40. 1—1

Rieger Testvérek

villamosgépekkel berendezett cs. és kir. udvari orgonagyára

Budapest, VII., Garay-utca 48.

Legolesőbb árakban előnyös fizetési feltételek mellett kiváló légnyomású (pneumatik) nemeshangú orgonákat szállít.

Tervezetek és rajzok kívánatra díjtalanul.